

Aandacht voor exoten: Russische rattenslang

De Russische rattenslang (*Elaphe schrenckii*) komt in Nederland met een kleine populatie voor in Drenthe, maar dat zou wel eens snel kunnen gaan veranderen. Want deze slang wordt in toenemende mate ingezet als natuurlijke ratten- en muizenbestrijder in kassen. Wij verwachten op termijn meer meldingen van ontsnapte exemplaren elders in Nederland. Daarom brengen we de soort onder uw aandacht en roepen u op om waarnemingen door te geven op www.telme.nl of www.waarneming.nl

Hoe herken je hem?

De Russische rattenslang is een zeer forse, niet giftige slang die een lengte kan bereiken van maximaal 2,5 meter, maar in Nederland meestal kleiner blijft. De slang is bijna geheel zwart van kleur met een dunne, grillige gele of witte bandering. Deze banden staan wat uit elkaar en bij de nek verandert de tekening in grillige vlekken. Sommige volwassen exemplaren zijn deels of geheel effen okergeel van kleur. Juvenielen zijn altijd bont getekend.

Verspreiding

De Russische rattenslang komt voor in Rusland en China, ten oosten van het Amoergebied bij Chabarowsk en westelijk tot het Chingangebergte. Vandaar strekt het verspreidingsgebied zich uit to Mandsjoerije (Noordoost

China). Halverwege de jaren '90 van de vorige eeuw zijn de eerste ontsnapte exemplaren van de soort in Drenthe waargenomen langs de taxibaan van vliegveld Eelde, in tuinen naast het vliegveld en bij de bloemenveiling in Eelde, ten noordoosten van het vliegveld. Deze populatie omvat naar inschatting tenminste 100 volwassen individuen en breidt zich nog steeds uit (Bron: Amfibieën en reptielen in Drenthe, 2010). De soort lijkt weinig kieskeurig wat leefgebied betreft: bossen, bosranden, houtwallen en allerlei ruige vegetaties behoren tot zijn leefgebied. Ze kunnen goed klimmen en zijn dus in staat om huizen en schuren binnen te dringen op jacht naar knaagdieren.

Probleem of aanwinst?

De gevolgen van vestiging van de Russische rattenslang op onze inheemse slangen (ringslang, gladde slang en adder) is onbekend. In Eelde maken ringslang en rattenslang momenteel gebruik van hetzelfde landbiotoop en gebruiken dezelfde composthopen voor de voortplanting. Ze ondervinden hier dus kennelijk geen hinder van elkaar. Maar zeer waarschijnlijk is er wel sprake van concurrentie, zowel wat betreft eiafzetplekken als voedsel.

Edo van Uchelen & Kris Joosten

Russische rattenslangen; boven adult en onder juveniel
(Foto's: Popko P. van der Molen)

Rob Molenhoek van Natuurmonumenten heeft zeer recent twee waarnemingen van een Russische rattenslang doorgegeven, die hij net ten noordoosten van het Buurserzand had waargenomen.